

Material dla uczestników konferencji, „Dziecko krzywdzone i molestowane” opracowany przez M. Jasińską

I. Skala i charakter problemu dzieci krzywdzonych- Przedstawiciel Terenowego Komitetu Ochrony Praw Dziecka mgr Mirosława Jasińska

1. Problem krzywdzenia dzieci w badaniach

- bicie dzieci - postawy i doświadczenia dorosłych Polaków
- problem krzywdzenia dzieci- postawy i doświadczenia pracowników szkół
- skala zjawiska krzywdzenia dzieci w Polsce oraz województwie kujawsko-pomorskim

2. Wczesna profilaktyka krzywdzenia małych dzieci:

- czynniki ryzyka krzywdzenia i zaniedbywania dzieci,
- rozpoznawanie kategorii i form krzywdzenia dzieci; trudności w rozpoznawaniu emocjonalnego zaniedbywania i znęcania psychicznego-sześć form maltretowania psychicznego-odtrącenie, zastraszanie, wyzyskiwanie, odmowa reakcji emocjonalnych, izolowanie, zaniedbywanie rozwoju umysłowego

II. Interdyscyplinarna pomoc dziecku krzywdzonemu

- interdyscyplinarne oddziaływania-prewencja pierwotna, prewencja wtórna, prewencja trzeciego stopnia, -jak budować system profilaktyki?
- zespoły interdyscyplinarne –praca interdyscyplinarna, tworzenie zespołu, funkcjonowanie zespołu
- systemowa pomoc dzieciom krzywdzonym-instytucje i służby społeczne działające w obszarze pomocy dziecku krzywdzonemu: Rzecznik Praw Ofiar, Telefoniczne Pogotowie dla ofiar przemocy w rodzinie „Niebieska Linia”, Policja, Prokuratury, Sądy, Kuratorzy sądowi, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, Służba Zdrowia-pielęgniarki środowiskowe, lekarze, Szkoły, Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie, Miejskie, Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej, Organizacje Pozarządowe-fundacje, stowarzyszenia-Fundacja Dzieci Niczyje, Komitet Ochrony Praw Dziecka

Profilaktyka

Obejmuje działania skierowane na

Dzieci

Dorosłych(bez nich dzieci nie mają szans)

Sytuację **przed** wystąpieniem przemocy

(zapobieganie przemocy)

Sytuacje **po** wystąpieniu przemocy

(zapobieganie konsekwencjom i zmniejszenie ich nasilenia)

Sytuację **w domu**

Sytuacje **poza domem**

Ochronę **przed bliskimi**

Ochronę **przed autorytetami**

Ochronę **przed obcymi**

Podano za A. Widera- Wysoczańską, z artykułu- Bezpieczna prywatność dziecka

Bicie dzieci, postawy i doświadczenia dorosłych Polaków-dane z badań przeprowadzonych w 2008r.

31% dorosłych Polaków sądzi, że kary fizyczne są doświadczeniem więcej niż połowy dzieci w Polsce

16% uważa, że kary fizyczne są dopuszczalne

32% jest zdecydowanie przeciwna biciu dzieci

50% jest za wprowadzeniem zakazu bicia dzieci- wszelkich kar fizycznych

33% jest przeciwnych wprowadzeniu zakazu

90% za wprowadzeniem zakazu surowych kar fizycznych

34% za wprowadzeniem zakazu stosowania klapsów

60% badanych w sytuacji stosowania klapsa przyznaje rodzicom prawo do dyscyplinowania dziecka i nie dopuszcza interwencji w ich zachowanie

67% badanych nie podjęło działań pomimo, iż wiedzieli o stosowaniu kar fizycznych przez rodziców

60% badanych doświadczyło kary fizycznej w dzieciństwie-lania

19% badanych wielokrotnie doświadczało kar fizycznych

80% rodziców stosuje klapsy

25% -bicie pasem

8% -bicie w twarz

5% -poważne pobicie-uraz fizyczny

Kary fizyczne są powszechnie stosowaną sankcją w polskich rodzinach-tylko 1/5 Polaków nie doświadczyła jej w dzieciństwie

Najczęściej podnosimy rękę na dzieci wtedy gdy czujemy bezsilność, jesteśmy przemęczeni, rozdrażnieni. Musimy nauczyć się panowania nad sobą. Bezradność rodziców i opiekunów prowadzi często do przemocy fizycznej, psychicznej, zaniedbania.

Problem krzywdzenia dzieci – postawy i doświadczenia pracowników szkół – badania

przeprowadzone w 2007r wśród kadry nauczycielskiej warszawskich szkół podstawowych- z artykułu Moniki Czyżniewskiej(Dziecko Krzywdzone Nr 1/2008)

Z badań wynika , że respondenci mają pewną wiedzę na temat problemu krzywdzenia dzieci, jej symptomów oraz skali zjawiska. Spośród badanych wyodrębnia się grupa osób(nieco ponad 1/3), których wiedzę określa się jako dobrą. Wiedza pozostałych 2/3 badanych jest niewystarczająca.

Blisko 70% badanych poprawnie łączy z krzywdzeniem dzieci takie symptomy jak: siniaki, i inne ślady pobicia, ucieczki z domu oraz brak specjalistycznej opieki nad dzieckiem upośledzonym. (..)

80% badanych ma wiedzę z kim należy się kontaktować w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka(wychowawca, pedagog szkolny,)

Niepokojące jest, że wśród osób, które są świadome prawnego obowiązku podejmowania działań w przypadku podejrzeń krzywdzenia dzieci, aż 17,4% stwierdziło, że w sytuacji, gdy podejrzewa się, że dziecko jest świadkiem przemocy w domu – nie należy interweniować.

Prawie połowa badanych podjęła interwencję w sytuacji spotkania się z przypadkiem krzywdzenia dziecka. Działania te najczęściej obejmowały styczność z innym pracownikiem szkoły lub rodzicem dziecka. Co czwarty badany kontaktował się z ośrodkiem pomocy społecznej. Ponad 1/3 stwierdziła, że uczestniczyła w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania krzywdzeniu dzieci. Osoby, które wiedzą o prawnym obowiązku podejmowania działań, odczuwają potrzebę pogłębiania wiedzy. Osoby, które nie podejmowały działań, wykazywały relatywnie mniejsze zainteresowanie rozszerzeniem zasobu wiedzy.

Wyniki badań wskazują, że pracownicy szkół czują nieodzowność współpracy z innymi profesjonalistami- pedagogiem, psychologiem, pracownikiem socjalnym, itp. I rodzicami oraz konsultacji z ekspertami na temat problemu krzywdzenia dzieci w przypadku podejmowania działań na rzecz bezpieczeństwa dziecka.

Skala zjawiska krzywdzenia dzieci w województwie kujawsko-pomorskim(podano, za sprawozdaniem sporządzonym przez Komendę Wojewódzka Policji w Bydgoszczy oraz raportem Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej)

Z badań przeprowadzonych w maju i czerwcu 2008r. przez TNS OBOP wynika, iż w skali kraju aż 44% badanych przyznało, że zna rodzinę, w której występuje przemoc. W województwie kujawsko-pomorskim procent ten kształtuje się na poziomie 34%.6% badanych z woj.kuj.-pom. deklaruje, że mieszka w gospodarstwie domowym, w którym dochodziło do jakiegokolwiek formy krzywdzenia dzieci. Dzieci najczęściej są krzywdzone przez osoby najbliższe tj. przez ojca lub matkę. Jako czynniki sprzyjające występowaniu przemocy wobec dzieci sprawcy najczęściej wymieniali: kłopoty w pracy(19%), alkohol(4%), problemy osobiste(30%)Z badań wynika, że ok. 80% rodzin, w których doszło do stosowania przemocy nie skorzystało z pomocy odpowiednich instytucji.(...)

W 2007r. na terenie naszego województwa przeprowadzono **50.301 interwencji domowych** Z tego 6.451 interwencji dotyczyło przemocy w rodzinie. 3.970 miało miejsce na terenie miast 2.481 wezwań dotyczyło środowisk wiejskich. **Pokrzywdzonych :9.366. w tym 1732 dzieci w wieku od 0 do 13 roku życia, 808 małych od 13 do 18 lat.** W 179 przypadkach konieczne było udzielenie pomocy medycznej(pokrzywdzony (a)-86, sprawca-93):**27 dzieci zabrano ze środowiska rodzinnego i umieszczono:** w szpitalu, w placówce opiekuńczej, u osoby spokrewnionej. Wskutek przeprowadzonych interwencji przesłano 5.309 informacji do instytucji i organizacji działających w obszarze pomocy dzieciom i ofiarom przemocy w rodzinie:-2.620 do ośrodków pomocy społecznej-1.479 do gminnych (miejskich komisji rozwiązywania problemów alkoholowych 190 do placówek służby zdrowia, 40 do placówek szkolno-wychowawczych-147 do organizacji pozarządowych-833 w inne miejsca

Wczesna profilaktyka krzywdzenia małych dzieci

Dziecko w każdym wieku powinno doznawać miłości i wsparcia ze strony dorosłych. Krzywdzenie dzieci zawsze negatywnie wpływa na ich rozwój.

Wczesna interwencja jest warunkiem niemal krytycznym zminimalizowania negatywnych konsekwencji, jakie niesie za sobą doświadczanie przez dziecko różnych zachowań i zaniedbań ze strony rodziców i opiekunów.

Najpełniejszą wiedzę o rodzinie mogą zdobyć osoby przeprowadzające **wizyty w domu**. Wizyty domowe są najbardziej efektywnym i zorientowanym na rodzinę sposobem wsparcia rodzin małych dzieci. Stanowią one szansę zniesienia barier w stosunkach między profesjonalistami a rodzinami, zmniejszenia przeszkód w świadczeniu usług, dopasowania świadczeń do potrzeb indywidualnych danej rodziny. Poznając środowisko i warunki życia danej rodziny, można z większą wiedzą i wrażliwością zareagować na jej potrzeby. Wizyty domowe najwcześniej przeprowadzają pielęgniarki środowiskowe, położne, pracownicy socjalni, kuratorzy. To oni mogą zidentyfikować czynniki ryzyka wystąpienia krzywdzenia dziecka. Zidentyfikowanie tych czynników nie ma na celu stygmatyzacji rodziny, ma na celu objęcie jej wsparciem i pomocą.

Niezmiernie ważnym elementem wczesnej interwencji jest **rozmowa z rodzicami**, która ma na celu zmotywowanie ich do działania, szukania pomocy i wsparcia. Nawiązanie pozytywnej współpracy, opartej na zaufaniu i umiejętnym komunikowaniu się z rodzicami umożliwia poznanie sytuacji rodziny, umożliwia przekazanie zaleceń i porad, umożliwia wsparcie i motywuje rodziców do szukania rozwiązań swojej trudnej sytuacji.

Co powiedzieć każdemu rodzicowi?

Bycie rodzicem to jedna z najpiękniejszych, ale także najtrudniejszych ról życiowych, dlatego całkiem naturalne jest, że czasami rodzice potrzebują wsparcia i pomocy! Są miejsca, gdzie rodzic może je otrzymać.

! Nigdy nie wolno potrząsać dziecka, ani go uderzać

! Większość rodziców przeżywa stres związany z opieką i wychowaniem dziecka.

! Rodzice powinni starać się zrozumieć, jakie potrzeby ma ich małe dziecko i jak ono się rozwija. To pomoże im zrozumieć i radzić sobie z trudnościami, jakie napotykają w czasie opieki nad dzieckiem.

! Jeśli rodzic czuje, że nie może sobie poradzić, że sytuacja wymyka mu się z rąk, powinien jak najszybciej poszukać wsparcia- niech poprosi kogoś z rodziny, przyjaciół o pomoc w opiece nad dzieckiem

! Aby móc dobrze opiekować się dzieckiem, rodzic musi dbać o siebie. Nieszczęśliwy rodzic to także nieszczęśliwe dziecko.

! Warto szukać pomocy i wsparcia! Wiedza psychologa czy innych rodziców ułatwi opiekę i wychowanie dziecka, pozwoli także rodzicowi zobaczyć, że nie jest osamotniony

Powiedz rodzicowi o stronie www.dobryrodzic.pl, jeśli to możliwe przekaz rodzicowi ulotki edukacyjne, np. Ostrożnie, dziecko!, Stres- Poradnik dla rodziców małych dzieci. Te i inne broszury możesz zamówić bezpłatnie w Fundacji Dzieci Niczyje

